

Allmänna ombudet

för socialförsäkringen

Telefon: 010-111 41 66, 010-116 94 94

E-post: allmannambudet@forsakringskassan.se

ÖVERKLAGANDE

Datum
2017-12-04

Beteckning
50683-2017

Handläggare
Johan Åkesson

1343
1 (3)

Förvaltningsrätten i Stockholm
115 76 Stockholm

ANKOM
2017-12-06

KLAGANDE Allmänna ombudet för socialförsäkringen, 103 51 Stockholm

MOTPART Ombud: Mathias Blomberg, Igne Advokatbyrå

**ÖVERKLAGAT
AVGÖRANDE** Försäkringskassans beslut den 23 oktober 2017

SAKEN Assistansersättning

Yrkande

Allmänna ombudet yrkar att förvaltningsrätten med ändring av Försäkringskassans beslut ska förklara att [.....] har rätt till assistansersättning och återförvisa målet till Försäkringskassan för beräkning av antalet timmar.

Allmänna ombudet yrkar att förvaltningsrätten enligt 13 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) ska inhämta yttrande från Försäkringskassan i målet.

Grunder

Frågan i målet

Frågan i målet är om en person som i ringa omfattning kommunicerar med personer utanför kretsen av familj och assistenter, kan anses behöva hjälp med det grundläggande behovet kommunikation enligt 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I målet uppkommer även frågan om den tillsyn som den försäkrade är i behov av är av sådan art att den faller under begreppet "annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade".

Det överklagade beslutet

Försäkringskassan har i det överklagade beslutet avslagit [.....] ansökan om assistansersättning eftersom tidsåtgången för hjälp med hans grundläggande behov bedömts uppgå till 16 timmar och 37 minuter per vecka, vilket understiger gränsen för assistansersättning på 20 timmar per vecka.

Allmänna ombudet för socialförsäkringen

Postadress
103 51 Stockholm

Besöksadress
LM Ericssons väg 30, Hägersten

Hjälp med kommunikation

Försäkringskassan har inte godkänt tid för hjälp med kommunikation som ett grundläggande behov. I beslutet anges att funktionsnedsättning är sådan att det inte uppstår tillfällen då en assistent hjälper honom att tolka ett budskap från honom till tredje person eller vice versa. Se utredningen den 5 juli 2017, "Utredning och bedömning, assistansersättning" s.11-12, som ligger till grund för det överklagade beslutet.

Försäkringskassans tolkning av hjälpbehovet kommunikation synes innebära att den som har en begränsad förmåga eller ett begränsat behov av att kommunicera med andra inte kan få kommunikation godkänt som ett grundläggande behov. Försäkringskassan synes utgå från att den försäkrade måste ha viljan och ambitionen att självständigt kommunicera med andra utanför den närmaste familjekretsen för att det ska röra sig om ett behov av hjälp med kommunikation (jfr Försäkringskassans vägledning 2003:6, version 19, avsnitt 9.1.2 s. 98). Enligt allmänna ombudets mening talar det övergripande syftet med assistansreformen, att göra även personer med svåra funktionsnedsättningar delaktiga i samhället, med styrka för att lagtextens formulering "hjälp att kommunicera med andra" även innefattar hjälp till kommunikation, dvs. att hjälpa och stödja den som på grund av sitt funktionshinder har stora svårigheter att *ta initiativ* till kontakt med sin omgivning. Allmänna ombudet har svårt att se varför sådan hjälp i något avseende skulle betraktas som mindre grundläggande än att bistå med hjälp till den som självständigt tar initiativ till kontakt med andra.

Enligt allmänna ombudets uppfattning talar utredningen för att id har ett behov av hjälp för att kunna göra sig förstådd och för att kunna förstå (se intyg den 21 april 2017 av psykologen samt intyg den 27 september 2017 och den 21 oktober 2017 av förskolelärare a). Den hjälp som han behöver, oavsett omfattning, för att kunna kommunicera bör därför utgöra ett sådant grundläggande behov som grundar rätt till assistansersättning. Försäkringskassan borde därför ha beaktat tid för kommunikation som ett grundläggande behov.

Annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper

Försäkringskassan har inte beaktat någon tid för annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den försäkrade (aktiv tillsyn) eftersom Försäkringskassan har ansett att i aktiva beteende inte leder till att han skadar sig själv eller någon annan. Det krävs inte heller enligt Försäkringskassan att den person som ska utöva tillsynen har ingående kunskaper om

Enligt vägledande domstolspraxis (RÅ 2010 ref. 17) kan aktiv tillsyn som är av övervakande karaktär vara ett grundläggande behov. Det har då krävts att den försäkrade är i behov av aktiv tillsyn pga. sitt psykiska tillstånd (se t.ex. RÅ 1997 ref. 23 I och RÅ 2003 ref. 33). Genom ett senare avgörande (HFD 2015 ref. 46) har det klargjorts att det så kallade femte grundläggande behovet "annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade" bara kan beaktas för personer med psykiska funktionshinder. I Försäkringskassans tillämpning efter rättsfallet har emellertid ytterligare krav uppställts för att

Allmänna ombudet

för socialförsäkringen

Telefon: 010-111 41 66, 010-116 94 94

E-post: allmannaombudet@forsakringskassan.se

ÖVERKLAGANDE

Datum

2017-12-04

Beteckning
50683-2017

Handläggare
Johan Åkesson

det ska anses vara fråga om *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper*. Frågan är om dessa ytterligare krav har stöd i rättspraxis.

Försäkringskassans normering vad gäller aktiv tillsyn uppställer bland annat krav på att det psykiska tillståndet medför ett aggressivt utåtagerande beteende samt en risk för allvarliga konsekvenser. Det innebär en risk för att föremål skadas eller att personen skadar sig själv eller andra. Denna risk måste uppstå med viss frekvens eller att aggressiviteten är mycket lättväckt, förutsägbar och våldsam. Det har efter HFD 2015 ref. 46 kommit flera kammarrättsavgöranden som gäller annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade. Försäkringskassan har kommenterat fem av dessa domar i Domsnytt 2016:017 (bifogas). Allmänna ombudet ifrågasätter om det finns stöd i domarna och övriga rättskällor för alla de krav som Försäkringskassan uppställer.

Sammanfattningsvis synes de krav som uppställs i Försäkringskassans normerande dokument och i det överklagade beslutet vara mer långtgående än de som uppställs i HFD:s praxis. Allmänna ombudet ifrågasätter om inte Försäkringskassan har gjort för stora inskränkningar i det grundläggande behovet *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper* vad gäller beteendets och tillsynens art.

Enligt allmänna ombudets uppfattning talar utredningen i målet (se ovan hänvisade intyg) för att l _____ har följt av sitt beteende har ett behov av aktiv tillsyn av övervakande karaktär som förutsätter ingående kunskaper om honom (jfr RÅ 1997 ref. 23 I). Försäkringskassan borde därför ha beaktat tid för detta som ett grundläggande behov.

Sammanfattning

Försäkringskassan har i det överklagade beslutet ansett att behovet av hjälp med de grundläggande behoven uppgår till 16 timmar och 37 minuter per vecka. Även med beaktande av ett visst föräldraansvar anser allmänna ombudet att _____ hjälp med de grundläggande behoven, där också tid för hjälp med kommunikation och aktiv tillsyn beaktats, överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka. Han är därför berättigad till assistansersättning. Målet bör visas åter till Försäkringskassan för beräkning av antalet timmar med assistansersättning.

Emma Rönström

Allmänna ombudet

Bilaga:

Domsnytt 2016:017

Tacksam om domen expedieras direkt till allmänna ombudet, per e-post eller ordinarie post.